

מראי מקומות - סוכה

יח:

א"א לבוא לידי איסור סקילה, דכרמלית היא, א"כ לא שייך לומר חילוק זה. עוד כ' דמלשון אביי ורבא משמע דנח' בעלמא ג"כ, דהוי מח' יסודית לענין פי תקרה, ולא דוקא לענין סוכה, וא"כ לא שייך לחלק באופן זה.

ה. אליבא דשמואל כ"ע לא פליגי פ"רש"י, דלשמואל ודאי פסולה, דס"ל דלא אמרי' פי תקרה באכסדרה, וא"כ אין כאן מחיצות, והסוכה פסולה. והק' הריטב"א בעירובין (צה), הא שי' רש"י בסוגיין היא דמה שפי תקרה לא מהני לפי שמואל, זהו רק על כל הד' צדדים, אבל בג' צדדים מהני, וכיון דבסוכה לא בעינן אלא ג' דפנות, א"כ למה לא מהני לפי שמואל. וכ' דרש"י עצמו נשמר מזה, וכ' דכיון דגבי אכסדרה, דדפנות תקרה לאכסדרה נעשו, מ"מ לא אמרי' פי תקרה יורד וסותם, כ"ש דלא מהני לענין סוכה לומר פי תקרה יורד וסותם, ואפי' לרוח א'. וסיים הריטב"א דאי"ז מספיק. אולם ע' בשפת אמת (בעירובין שם) דכ' לבאר דמה דס"ל לרש"י דלשמואל לא מהני פי תקרה בד' צדדים אבל מהני לג', אין הביאור דלעולם מהני לג' ולא לד', דאי"ז החילוק, אלא החילוק הוא דלא מהני פי תקרה א"כ יש כבר מחיצה א', דאז שייך פי תקרה, אבל אם אין שום מחיצה לא מהני פי תקרה כלל, ואפי' לעשות מחיצה א', וא"כ פשוט דהסוכה פסולה לשמואל, כיון שאין כאן שום מחיצה (וע"ע בתוס' בסוגיין בכל זה).

א. אמרי' פי תקרה יורד וסותם

פי' ר' חננאל, דפי תקרה מהני מדין גוד אחית מחיצתא. אולם ע' בתוס' בעירובין (צד: ד"ה בשתי רוחות נמי), שכ' דטעמא דפי תקרה הוא משום דדומה לפתח.

ב. א"ל מודינא לך בההיא, דהו"ל כמבוי המפולש

פ"רש"י, דכיון דאזיר פתוח לנגדו דומיא דמבוי מפולש, ועשוי לקפנדריא לבקיעת רבים. והק' השפת אמת, דא"כ מאי אמרי' דאביי כרב משום דס"ל דמהני פי תקרה, הא בגוונא דרב אף אביי מודה דלא מהני פי תקרה, משום שהוא מפולש לאזיר למקום בקיעת רבים. ותי' דכיון שאינו מפולש ממש, אלא דומה כמבוי מפולש, א"כ באכסדרה בבקעה, דאינו אלא מדרבנן, לפי אביי גם בכה"ג אמרי' פי תקרה יורד וסותם. אבל לרבא דס"ל דמן הדין לא אמרי' יורד וסותם, גם בדרבנן אין להקל, וא"כ ודאי לא ס"ל כרב.

ג. לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי, וכו'

העיר הפני יהושע, הרי הגמ' לעיל (טז) חילקה בין איסור שבת, דשייך לבוא לידי סקילה, ובין מצות סוכה, שאינו אלא עשה. וא"כ, למה לא מחלקין גם כאן בכה"ג, ולימא דאביי שפיר יכול לסבור כשמואל, דלא אמר שמואל דלא מהני פי תקרה אלא לענין שבת, דשייך לבוא לידי איסור סקילה, ואביי לא אמר אלא לענין סוכה. ותי' דכיון דבאכסדרה בבקעה גופא